

Stanislava Vrbková

Rok 2005 v Regionálním muzeu v Mikulově

Muzeum v Mikulově vykonává povinnosti, které vyplývají z poslání muzea provádět výzkum ve svěřené oblasti – na Mikulovsku, starat se o nárůst sbírkového fondu, dbát o zachování a zlepšování stavu sbírek a vystavovat a jinak zveřejňovat výsledky své práce. Dalším okruhem povinností je pečovat o svěřený nemovitý majetek – zámecký areál v Mikulově, Památník bratří Mrštíků v Divákách, archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a nájemní dům v Mikulově. V nebytových prostorách, vhodných pro společenská a odborná setkání, poskytuje muzeum možnosti pronájmů jiným fyzickým a právníckým osobám. Ve všech těchto oblastech dostalo v roce 2005 muzeum svých závazků.

V oblasti muzejní práce, vnímané veřejností, si největší úspěch vysloužil průběh Mezinárodního dne muzéí s muzejní nocí. Zájem a počet hostů z místních obyvatel byl nebývalý, okamžité reakce příznivé. Animace muzejní noci členy ochotnického souboru tento program muzejního svátku – postavený na prezentaci náročných aktivit výstavních, přednáškových a hudebních – vítaně odlehčila směrem ke společenskému zážitku.

Aktivity, které již tradičně patří k zásadním kulturním událostem v Mikulově, tedy Kytarový festival, Mikulovské výtvarné sympozium, koncerty Concentus Moraviae a vystoupení Národopisného souboru Pálava, komorního orchestru Collegium Magistorum a pěveckého sboru Virtuosi di Mikulov, stejně jako vinařské slavnosti, byly uskutečněny ve spolupráci s naší organizací v zámeckých prostorách. Jsou muzeem vítány, zakotvují je pevně v životě Mikulovska.

Správa budov zajistila opravu fasád na druhém zámeckém nádvoří a nájemního domu na ul. Brněnská a připravila projekt na restaurování barokní výzdoby Čestného nádvoří. Dařila se též údržba zámeckého parku, a to i přes vysokou zátěž, kterou na něj kladou společenské akce zde v sezóně konané.

Provoz v pronajímaných zámeckých prostorách byl intenzivní a nezbytnost zabezpečení úkolů s pronájmou souvisejícími dopadala na provozní pracovníky významně nejen v pracovní době. Jako pozitivní vnímáme skutečnost, že snaha nabízet těmto našim hostům možnost navštívit muzejní expozice a výstavy se často setkávala s úspěchem.

V roce 2005 se muzeu vyhnuly havárie a nešťastné události. V zásadě to byl dobrý rok...

PRÁCE SE SBÍRKOVÝM FONDEM

Akviziční činnost

Sbírkový fond RMM byly průběžně rozšiřovány vlastním sběrem, nákupy a dary, převodem předmětů z jiných vědeckých ústavů a institucí a fotodokumentací objektů přírodovědeckého výzkumu. RMM tak získalo cca 103 500 sbírkových předmětů, které byly zapsány do chronologické evidence pod 77 přírůstkovými čísly.

Archeologická sbírka se rozrostla o cca 100 600 předmětů, které byly zapsány pod 30 přírůstkovými čísly – jednalo se především o povrchové sběry ze třech mikulovských lokalit, jedné klenčnické a jedné pavlovské lokality. Historickou sbírku rozšířilo 355 ks předmětů, uvedených pod 33 přírůstkovými čísly, do sbírky vinařství přibýlo 121 ks předmětů, zapsaných pod 8 přírůstkovými čísly. Přírodovědné sbírky (botanika, entomologie, zoologie) byly doplňovány sběrem ve sběrné oblasti na Břeclavsku a zaznamenaly přírůstek 2 385 předmětů, zapsaných pod 6 přírůstkovými čísly. Přírodovědné sbírky byly pravidelně doplňovány také fotodokumentací biotopů, rostlin a živočichů.

Koupí v celkové sumě 156 094 Kč bylo získáno 200 sbírkových předmětů (12 přírůstkových čísel), dary 351 sbírkových předmětů (31 přírůstkových čísel), převodem

Vernisáž autorské výstavy „Klíč k určování pokladů“ věnované hromadným nálezům mincí na Mikulovsku. Písň s „numismatickou tematikou“ si zazpívali všichni vernisážoví hosté. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

z Archeologického ústavu AV ČR Brno 3 sbírkové předměty a převodem z evidence HIM a spisovny RMM 13 sbírkových předmětů, dodatečným zápisem přibylo 79 sbírkových předmětů (7 přírůstkových čísel). Vlastním sběrem a výzkumem bylo získáno cca 102 850 kusů (24 přírůstkových čísel).

Správa a evidence sbírek

V průběhu roku bylo do chronologické evidence RMM zapsáno 77 evidenčních čísel.

Ve všech jednotlivých sbírkách vykonávali správce sbírek revize poměrné části sbírkového fondu. Inventarizovány byly sbírky ze všech oborů, revizí prošlo celkem 9 302 inventárních čísel, která pokryla 30 917 sbírkových předmětů. Správcové sbírek prováděli průběžně katalogizace přírůstků. Z chronologické evidence byly zařazeny sbírkové předměty 164 evidenčních čísel do evidence systematické pod 470 inventárními čísly.

V entomologické sbírce byla provedena determinace a následná katalogizace 16 640 exemplářů brouků, evidovaných pod 8 přírůstkovými čísly. Cca 3 200 brouků bylo dodatekly vypreparováno a označeno lokálními štítky. Do základního herbáře botanické sbírky bylo po úpravě rostlin vřazeno 112 položek. Ve vinařské sbírce bylo katalogizováno 234 inventárních čísel, vedených v chronologické evidenci pod 5 přírůstkovými čísly (cca 270 sbírkových předmětů).

Byla definitivně uložena sbírka obrazů v depozitáři připraveném v předchozím roce v západním křídle jižního paláce. Zde byla deponována také část sbírky plastik, převedená ze sbírky historie.

Ve sledovaném období muzeum realizovalo 9 zápůjček a 7 výpůjček sbírkových předmětů, evidence smluv o nich byla centrálně vedena a kontrolována předepsaným způsobem.

Sbírkové předměty zapůjčené z RMM za účelem expozičním a výstavním

- archeologická expozice v ATC Merkur v Pasohlávkách
- dlouhodobá expozice v Městském muzeu v Kloboukách u Brna
- dlouhodobá expozice na zámku ve Valticích
- archeologická výstava v Městském muzeu a galerii Břeclav
- výstava v Městském muzeu a galerii v Břeclavi
- výstava v Jihomoravském muzeu ve Znojmě
- výstava Muzejního spolku Valtice

Sbírkové předměty zapůjčené z RMM za účelem studijním

Archeologická sbírka:

- Ústavu archeologické památkové péče Brno
- Ústavu archeologie a muzeologie FF Masarykovy univerzity Brno
- soukromé badatelce
- Archeologickému ústavu AV ČR

Herbář:

- Katedře botaniky PF Masarykovy univerzity Brno

Filmy, videozáznamy:

- městu Tišnovu – dokumentární film

Sbírkové předměty vypůjčené do RMM od jiných institucí za účelem expozičním a výstavním

- expozice „Od gotiky po empír“ v prostorách zámku – vypůjčka z Moravské galerie Brno
- expozice „Galerie Dietrichsteinů“ v prostorách zámku – vypůjčka z Moravské galerie Brno
- expozice „Mikulov a moravští Židé“ v mikulovské synagoze – vypůjčka z Židovského muzea v Praze, Židovské obce Brno a Památníku Terežín
- expozice „Památník bratří Mrštíků“ v Divákách – vypůjčka z Muzea umění Olomouc a Vlastivědného muzea v Olomouci
- archeologická expozice „Věk lovců a mamutů“ v Dolních Věstonicích – vypůjčka z Archeologického ústavu AV ČR Brno a z Národního muzea v Praze
- výstava „Klíč k určování pokladů“ – vypůjčka z Moravského zemského muzea Brno

Ochrana, restaurování a zabezpečení sbírek

Jednotlivé depozitáře byly odpovědnými odbornými pracovníky průběžně kontrolovány a dle potřeby byly v depozitářích využívány odvlhčovače. Ve výstavních vitrínách v synagoze byla průběžně sledována a upravována relativní vlhkost prostřednictvím aktivního sorbentu (silikagelů).

Materiál přírodovědné sbírky byl vždy při manipulaci dezinfikován. Byla provedena desinfekce vymrazováním zhruba pětiny položek celkového rozsahu herbáře (cca 15 000 položek), vlastní sběry za rok 2005 byly zpracovány sušením a lisováním (cca 120 herbářových položek). Externí zakázkou bylo vypreparováno 4 700 kusů brouků z vlastních sběrů. Jednorázově byla provedena dezinfekce nitrobenzenem celého sbírkového fondu entomologie (cca 785 krabic). Entomologické a zoologické sbírky byly přestěhovány do nových prostor. V průběhu stěhování byla vedle revize sbírkových předmětů provedena také kontrola jejich stavu.

Konzervační dílny RMM prováděly časově náročnou konzervaci 74 měděných předmětů z archeologických nálezů. Pro galerii lisů byl konzervován hinšt s uměleckou řezbou. Vlastními prostředky bylo restaurováno a konzervováno také 12 církevních předmětů určených pro expozici v kostele sv. Václava, dále byla provedena konzervace 40 mincí a 20 olověných plomb a kulek, 108 ks malovaného skla a 16 ks kůží.

Dodavatelsky byly za příspěví dotace Ministerstva kultury České republiky z programu ISPROFIN restaurovány jednak funerální textilie z počátku 17. století, vyjmuté z rakve při

Vernisáž výstavy obrazů Dany Hlobilové „Evropa na Moravě – Morava v Evropě“. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

antropologickém výzkumu kosterních pozůstatků členů rodiny Dietrichsteinů, jednak čtyři portréty ze zámecké galerie. Z programu ISPROFIN získalo RMM dotaci ve výši 235 tis. Kč z celkové hodnoty díla 500 tis. Kč. Funerální textilie – šaty a plášť Markéty z Lobkowicz, roz. Dietrichsteinové – restaurovala Vendulka Otavská. Obrazy ze zámecké galerie, a to rozměrné celopostavové portréty Markéty a Václava Viléma z Lobkowicz z roku 1616 a dva menší chlapecké portréty Ferdinanda Dietrichsteina (1636–1698) a Leopolda Dietrichsteina (1660–1708), restaurovali Pavel Blatný a Tomáš Lahoda. Barokní portrét Karla VI. restauroval Tomáš Lahoda, portrét Josefa I. Pavel Blatný.

ČINNOST KULTURNĚ-VÝCHOVNÁ

Regionální muzeum představuje ve svých prostorách na zámku řadu stálých expozic a sezónních výstav, pro expozici s židovskou tematikou a sezónní výstavy využívá židovskou synagogu v Mikulově, která je majetkem Židovské obce Brno, spravuje archeologickou expozici v Dolních Věstonicích a Památník bratří Mrštíků v Divákách, pečuje o zámecký park a buduje zde botanickou zahradu.

Činnost expoziční

• Mikulov – zámek

Expozice v prostorách zámku jsou od roku 2004 rozděleny do třech tematických okruhů. Z pohledu návštěvníků i s ohledem na provozní vytížení průvodců se tato struktura po obě sezóny osvědčila.

Okruh I – historie:

expozice Od gotiky po empír, Galerie Dietrichsteinů, Zámecká knihovna

Okruh II – vinařství:

expozice Zámecký sklep s obřím sudem, expozice Tradiční vinařství na Moravě, Galerie lisů

Okruh III – výtvarné umění:

Rudolf Gajdoš – sál předků, Galerie Wenze Gróla, galerijní expozice Sklizeň 1994–2004 (sbírka z děl Mikulovských výtvarných symposií)

Koncem roku se podařilo zrealizovat nové osvětlení zámeckého sklepa, čímž jedna z turisty nejvyhledávanějších mikulovských zajímavostí, obří sud, získala na atraktivnosti umocněným uměleckým zážitkem.

V průběhu roku byl konkretizován scénář budoucí expozice věnované prezentaci římských a germánských památek na jižní Moravě a byl vytvořen návrh architektonického řešení této expozice, která bude otevřena v roce 2007.

Postupná vegetační obnova zámeckého parku jako významné součásti Regionálního muzea v Mikulově pokračovala osazováním vápencových skal původní vegetací Zámeckého kopce. Dlouhodobé budování botanické zahrady pokračovalo výsevem semen vzácných teplomilných rostlin, sázením a přesazováním jednotlivých botanických druhů. Byly zde instalovány dva informační panely a čtyřicet pět nových tabulek s botanickými názvy a informacemi o rozšíření rostlin.

• Mikulov – synagoga

15. května 2005 byla zahájena sezóna v mikulovské synagoze, ve které v průběhu jarních měsíců probíhala druhá etapa sanace vlhkého zdiva. Expozice Mikulov a moravští Židé, vytvořená ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze, byla v letošním roce doplněna o trojazyčné panely. Na expozici tematicky navazuje publikace Židé v Mikulově, vydaná Regionálním muzeem koncem roku 2004, a její anglická verze, vydaná v roce 2005. Obě vznikly za podpory Nadačního fondu obětem holocaustu.

• Dolní Věstonice – expozice Věk lovců a mamutů

• Diváky – Památník bratří Mrštíků

Činnost výstavní

Mikulovské muzeum představilo v roce 2005 řadu sezónních výstav, již tradičně zorganizovalo program k Mezinárodnímu dni muzeí a poprvé uspořádalo pro své návštěvníky muzejní noc.

• Sezónní výstavy v Regionálním muzeu v Mikulově

Jaroslav Metlický – obrazy

1. 4.–10. 5. 2005

Ptáci lednických rybníků (výstava fotografií Petra Macháčka doplněná dermoplastickými preparáty)

1. 4.–3. 7. 2005

Výstava militarií (výstava pořádaná Klubem vojenské historie Litobratřice)

6. 5. 2005

Klíč k určování pokladů (autorská výstava – hromadné nálezy mincí na Mikulovsku a vývoj měny v minulých dobách)

13. 5.–31. 10. 2005

Bezmála dvě stovky návštěvníků se přišly podívat na bohatý program muzejní noci, při níž mikulovské muzeum poprvé otevřelo brány zámku a svých expozic ve večerních hodinách. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

Evropa na Moravě – Morava v Evropě (výstava obrazů Dany Hlobilové)

15. 5.-16. 6. 2005

Stopy zanechávající... (výstava obrazů Miroslava Kubíčka, umístěná v synagoze)

15. 5.-30. 9. 2005

Petr Jareš – obrazy (vernisaž výstavy spojená s projektem „art color music“ – koncertem Radima Hladíka a Martina Myslivečka)

2. 7.-7. 9. 2005

Ladislav Dydek – z díla (výstava obrazů)

5. 7.-30. 8. 2005

Wiener Kunstschule – výběr (výstava prací studentů)

17. 7.-31. 8. 2005

Vernisaž z děl XII. ročníku Mikulovského výtvarného sympozia Dílna

13. 8. 2005

Za zvěří Afriky (výstava fotografií Karla a Jany Matonových)

5. 9.-31. 10. 2005

Krajina, která bývala mořem (výstava obrazů a grafiky Naděždy Friedlové, Libuše Obrdlíkové a Jana Sytaře)

9. 9.-31. 10. 2005

• **Výstavy realizované Regionálním muzeem v Mikulově pro jiné organizace**
Svatý kopeček (informační panely, výstava RMM zapůjčená MěÚ Mikulov)
 od května 2005

• **Májový víkend a muzejní noc na zámku**

Mezinárodní den muzeí, kterému je každoročně věnováno datum 18. května, se slaví od roku 1977 z podnětu Mezinárodní rady muzeí ICOM a pro muzea na celém světě je příležitostí upozornit veřejnost na důležitou úlohu této instituce ve službě společnosti a v ochraně kulturního dědictví. Regionální muzeum v Mikulově si již tradičně, letos pátým rokem, připomnělo Den muzeí zajímavým programem, tentokrát však trochu netradičně. Věnovalo svým návštěvníkům celý víkend od pátku 13. do neděle 15. května, a to poprvé i s muzejní nocí. Mikulovská muzejní noc byla součástí festivalu muzejních nocí, který pořádala Asociace muzeí a galerií za podpory Ministerstva kultury ČR.

Muzejní májový víkend byl otevřen páteční odpolední vernisáží autorské výstavy „Klíč k určování pokladů“ instalované v nově otevřeném prostoru v udírenské věži, populárním způsobem přibližující hromadné nálezy mincí na Mikulovsku a vývoj měny v minulých dobách.

Muzejní noc 14. května zahájila večerní vernisáž výstavy romantických obrazů malířky Dany Hlobilové. Možnost setkat se s některými z historických osobností majících vztah k Mikulovu při následné večerní prohlídce zámku zprostředkoval Divadelní spolek Mikulov, který návštěvníky v historických dramatických obrazech přenesl do časů Dietrichsteinů z minulých století. Dobrou muzejní noc s půlnočním přípitkem popřáli svým příznivcům pracovníci muzea v zámeckém sklepě u obřího sudu.

V neděli 15. května dopoledne uspořádala botanička muzea návštěvníkům opět již tradiční procházku jarním zámeckým parkem s výkladem o Svatém kopečku, exotických stromech zde rostoucích a dalších zajímavostech. Pro tuto příležitost byla vytvořena panelová výstava pojednávající o přírodě i architektuře spojených se Svatým kopečkem, která byla po skončení májového víkendu umístěna ve vestibulu městského úřadu Mikulov.

15. května odpoledne byla otevřena synagoga s expozicí věnovanou židovskému Mikulovu. V úvodu bylo připomenuto 70. výročí založení Ústředního židovského muzea pro Moravskoslezsko a byla představena nová publikace, vydaná RMM koncem předchozího roku – Židé v Mikulově. Komponovaný program k zahájení nové sezóny byl sestaven z vernisáže výstavy obrazů a kreseb brněnského výtvarníka Miroslava Kubička „Stopy zanechávajíce...“, koncertu komorního orchestru Collegium Magistrorum, věnovaného českému skladateli židovského původu Pavlu Haasovi, a z četby textů z děl židovských autorů. Program vernisáže proběhl za finanční podpory Nadačního fondu obětem holocaustu a zúčastnil se jej též rabín Židovské obce Brno a další členové představenstva.

Muzeum o májovém víkendu bezplatně zpřístupnilo všechny své expozice a výstavy. Snaha originální prezentací kulturního dědictví oslovit co největší publikum byla odměněna přítomností cca 700 návštěvníků.

ČINNOST REGIONÁLNÍ

Spolupráce s regionálními organizacemi a institucemi

V rámci spolupráce RMM s Muzejním spolkem v Mikulově a Význačnou kolegiátní kapitulou při proboštském kostele sv. Václava probíhala jednání k chystané vzpomínkové akci ke 370. výročí úmrtí kardinála Františka Dietrichsteina, která se bude konat na konci roku 2006. Akademický sochař Nikos Armutidis předal muzeu bustu kardinála, jejíž zhotovení finančně pokryl spolek spolu s RMM.

Úspěšně pokračovala spolupráce se Spolkem přátel Mikulova, který připravuje pro kostel sv. Václava expozici věnovanou dějinám mikulovské kapituly. Odborní pracovníci RMM vytvořili scénář výstavy a realizují po odborné i technické stránce informační panely.

Divadelní spolek Mikulov provázel návštěvníky zámku muzejní nocí a představil jim některé z historických osobností, které Mikulov budovaly či zde pobývaly. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

Spolu s občanským sdružením Kytarový festival Mikulov organizovalo RMM 18. ročník Mezinárodního kytarového festivalu.

Se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově spolupracovalo Dokumentační centrum moravského židovství RMM na přípravě prostor pro expozici věnovanou židovskému hřbitovu a mikulovskému pohřebnímu bratrstvu, která bude umístěna v obřadní síni na židovském hřbitově. Spolu se Spolkem přátel židovské kultury v Mikulově a městem Mikulovem hledá RMM řešení záchrany mikve odkryté při záchranném archeologickém výzkumu v roce 2004.

S odborem životního prostředí MěÚ v Mikulově řešilo RMM problematiku ozelenění městské památkové rezervace.

RMM spolupracovalo s mikulovskou cestovní agenturou Merlin a Turistickou informační kanceláří, které zajišťují ve městě průvodcovskou službu.

Úspěšně pokračovala spolupráce s dobrovolnými zájemci o archeologii při mapování prehistorického osídlení regionu.

Spolupráce a organizační pomoc dalším institucím

Dokumentační centrum moravského židovství RMM již druhým rokem spolupracovalo s Židovskou obcí Brno (majitelem synagogy) při opravě synagogy - v průběhu začátku roku zajišťovalo dohled nad postupujícími sanačními pracemi v synagoze (odkrytí vlhkého zdiva na schodišti na ženskou galerii).

Odborné služby, přednášky, exkurze

V průběhu roku 2005 byla v rámci jednání o vybudování rychlostní komunikace Brno-Mikulov-Vídeň starostům okolních obcí na jejich žádost zpracována vyjádření k přírodním

a krajinným hodnotám Mikulovska. Pro firmu Ekoaudit Brno byl vypracován odborný posudek na krajinný ráz oblastí vytipovaných zahraničními firmami k budování větrných elektráren.

Všechna odborná pracoviště RMM již tradičně metodicky pomáhala středoškolským a vysokoškolským studentům s diplomovými, bakalářskými či seminárními pracemi. O informace pro vypracování seminárních prací žádali především studenti gymnázií, z vysokých škol se na RMM obraceli studenti historie z různých fakult. Dokumentační centrum moravského židovství poskytlo pomoc studentům znojemského gymnázia a Střední pedagogické školy ve Znojmě se seminárními pracemi a SOČ věnovanými židovské kultuře a dále odbornou pomoc studentce Konzervatoře Brno s absolventskou prací věnovanou židovské liturgii.

Přírodovědné oddělení odborně pomáhalo studentům Gymnázia Mikulov při zpracování ekologického projektu „Ochrana životního prostředí a odpady“.

Dokumentační centrum moravského židovství zabezpečovalo prohlídky Naučnou stezkou židovskou čtvrtí spojené s přednáškou, a to jak pro návštěvníky muzea, tak pro odborné, vědecké a jiné instituce (př. zahraniční účastníci programu Greenways, účastníci mezinárodního setkání židovské mládeže, účastníci tematických zájezdů cestovních agentur etc.)

Odborné informace byly pracovníky všech oddělení poskytnuty 86 badatelům. Pro školy, veřejnost i zahraniční návštěvníky Mikulova zabezpečili odborní pracovníci 22 přednášek pro cca 650 posluchačů a vedli 17 exkurzí pro cca 430 účastníků. Jednalo se převážně o akce s přírodovědnou a archeologickou tematikou a tematikou historického židovského Mikulova.

Přednášky

- Archeologický výzkum realizovaný na místě bývalého židovského ghetta (Muzejní spolek Mikulov)
- Židovské město (Muzejní spolek Mikulov, Gymnázium Mikulov)
- Konec druhé světové války na jižní Moravě (SOU Mikulov, ZŠ Pohořelice, Městské muzeum a galerie v Břeclavi)
- Příroda v okolí Sedlece (Klub vlastivědy Hustopeče, ZŠ Hustopeče)
- Rozmanitost přírody Hustopečska (Gymnázium Mikulov, ZŠ Valtická v Mikulově)
- Flóra Mikulovska (ZŠ Valtická v Mikulově)
- Krajinářské úpravy mezi Mikulovem a Sedlecem (Gymnázium Mikulov, odborníci z oblastí životního prostředí z Dolních Rakous, MěÚ Mikulov, sdružení obcí Falkensteinska)

Exkurze

- Skalky a Paví kopec u Sedlece (odborná veřejnost)
- Slanisko Sedlec (odborná veřejnost)
- Zámecký park a botanická zahrada v Mikulově (odborná veřejnost)
- Lednické rybníky (Ostravská univerzita)
- Naučná stezka židovskou čtvrtí (odborná i laická veřejnost)

Koncerty a další kulturní akce

Regionální muzeum bylo v roce 2005 pořadatelem nebo spolupořadatelem řady tradičních koncertů (Kytarový festival, koncerty ve spolupráci se Základní uměleckou školou Mikulov, komorním orchestrem Collegium Magistorum či Národopisným spolkem Pálava) a také řady dalších zajímavých pořadů (koncert Londýnských madrigalistů, koncert Jaroslava Hutky, Jiřího Dědečka etc). Velikým úspěchem místní kultury byl zvláště vánoční koncert, na němž zazněla Česká mše vánoční „Hej, mistře!“ Jakuba Jana Ryby. Osmdesátičlenný sbor spolu se sólisty tvořili zpěváci z mikulovských a okolních sborů, stejně tak orchestr Collegium Magistorum je zdejší. Celý náročný projekt organizovaly Základní umělecká škola Mikulov, Regionální muzeum v Mikulově a Kulturní středisko Mikulov.

Výstavy výtvarného umění doplňuje jedinečná atmosféra zámeckých prostor. Na fotografii vernisáž výstavy obrazů Petra Jareše. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

ČINNOST VĚDECKOVÝZKUMNÁ A DOKUMENTACE

Vinařství

Průběžně byl doplňován adresář vinařů, vinařských podniků a firem, adresář firem zabývajících se potřebami pro vinaře a vinohradníky, adresář vinných sklepů a vinoték. Byla doplňována databáze historických vinařských lisů z jižní Moravy a zajištěna jejich fotodokumentace. Dále probíhala fotodokumentace exteriérů a interiérů vinných sklepů ve sledovaném regionu a vinoték a jejich zařízení. Sledovány byly významné vinařské akce regionu – oblastní přehlídka vín, přehlídka šampiónů, degustátorské zkoušky, nominační oblastní výstava vín mikulovské vinařské podoblasti, svěcení vína, prezentační akce Vína Mikulov etc.

Záchrana a ochrana archeologických památek

V průběhu roku byl proveden záchranný archeologický výzkum na pěti lokalitách – třech mikulovských (pod Mušlovem, na Videňské ulici a na druhém zámeckém nádvoří), dále v Jevišovce a v Pavlově. Zahájen byl též výzkum na Kostelním náměstí v Mikulově.

Záchranný archeologický dohled byl proveden na šesti mikulovských lokalitách (ul. Republikánské obrany, ul. 1. května, ul. Svobody, ul. Na Jámě, ul. Zámecká a v průmyslové zóně), v Drnholci a na dvou lokalitách v Sedleci. Výsledek všech těchto záchranných akcí byl negativní.

Byl zahájen dlouhodobý výzkum k dějinám cihelen a cihlářství na území okresu Břeclav. V první části projektu jsou východiskem výzkumu soukromé sbírky. Sledovány a dokumentovány budou také dosud existující pozůstatky cihelen a hliníků. Součástí práce je též tvorba databáze jednotlivých typů kolků a jejich variant.

Dalším z dlouhodobých výzkumů archeologického pracoviště je výzkum středověkého osídlení Mikulovska. Sledován je vývoj osídlení v 10.–12. století a změny jeho struktury v důsledku kolonizace ve 13. století. Zkoumána je zejména kontinuita osídlení ve 12. a 13. století a problém vzniku farní sítě. Dále je sledován fenomén zaniklých vesnic. Cílem tohoto výzkumu je určení polohy dosud nelokalizovaných sídlišť a určení doby jejich existence. V první fázi výzkumu probíhá vyhodnocení sbírkového fondu mikulovského muzea a nálezu publikovaných v odborné literatuře.

RMM se v roce 2005 ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR Brno podílelo na organizaci mezinárodní konference „Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donauraum – Barbaren im mittleren Donauraum-Zum Wandel ihrer Identitäten“.

Přírodovědný výzkum regionu

• Zoologie

Pokračoval dlouhodobý průzkum – monitorování ptactva Novomlýnských nádrží a Lednických rybníků. Ptáci Lednických rybníků byli sčítáni šestadvacetkrát, ptáci z Novomlýnských nádrží desetkrát. Výsledky byly zpracovány do přehledů, kartotéky a databáze a dle účelu předány do celostátně organizovaných akcí (mezinárodní sčítání vodního ptactva, sčítání populací vodních ptáků metodou dvou kontrol).

Kromě sčítání ptáků na hladinách bylo opět prováděno sledování hnízdění, a to zejména na Střední nádrži Novomlýnských jezer. Výsledky byly zpracovány do přehledů, kartotéky a počítačové databáze.

Byla provedena kontrola všech stávajících hnízd čápů bílých na okrese Břeclav a vyhledána nová hnízda.

• Botanika

Probíhal floristický průzkum oblasti mezi Mikulovem a Klentnicí, území Hustopečska, Lednicko-valtického areálu, Pálavy, hraničního hřebenu Mikulov-Valtice, okolí Kurdějova a území mezi Boleradicemi, Diváky a Kurdějovem. Pokračovalo shromažďování informací o krajinářských úpravách Mikulova a okolí studiem archivních materiálů.

• Entomologie

Faunistický výzkum brouků ve sběrné oblasti RMM byl prováděn formou vlastního sběru různými metodami a bylo získáno cca 1 700 exemplářů z celkem 18 lokalit. Zvláštní pozornost byla věnována mizejícím biotopům – stepi, lužní lesy, bažiny, slaniska. Současně byla prováděna digitální fotodokumentace lokalit biotopů a hmyzu. Do kartotéky byly z odborné literatury doplňovány faunistické údaje o broucích sběrné oblasti.

Historický výzkum regionu

• Historie

Pokračoval výzkum ve fondech Moravského zemského archivu v Brně týkající se historie rodiny Dietrichsteinů – výzkum stavebních aktivit za Ferdinanda Dietrichsteina (1636–1698).

Byl zahájen stavebněhistorický průzkum gotické zámecké kaple.

• Moderní dějiny

V oblasti moderních dějin pracoviště zpracovávalo materiály týkající se dějin Mikulovska od první světové války po rok 1948.

• Dokumentační centrum moravského židovství

Pokračoval výzkum problematiky židovských dobrovolníků pro stát Izrael v letech 1947–1949 a jejich pobytu v Mikulově. Z archivu Ministerstva vnitra ČR byly excerповány

Koncert Radima Hladíka a Martina Myslivečka v Nástupním sále mikulovského zámku byl součástí výjimečného projektu „art color music“. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

informace týkající se dobrovolníků židovské národnosti či vyznávajících židovské náboženství, kteří se přihlásili k výcviku do jednotek Haganah a kteří byli před odchodem do Izraele v únoru 1949 umístěni v táboře Mušlov u Mikulova.

Pracoviště pokračovalo v navazování kontaktů s mikulovskými rodáky a soustřeďovalo materiály týkající se původního obyvatelstva. Dále pokračovalo v sestavování soupisu židovských obyvatel Mikulova před druhou světovou válkou, zaznamenávalo jejich emigraci do zbytkového Československa a dalších zemí a jejich osudy za války vzhledem k tzv. konečnému řešení, případně návrat do Mikulova. V rámci projektu Dokumentačního střediska moravského židovství byly registrovány informace o židovském obyvatelstvu před druhou světovou válkou ve fondech Moravského zemského archivu, zejména ve fondu uprchlíků z tzv. odstoupených území v roce 1938.

Pokračovala práce na projektu kompletní dokumentace židovského hřbitova v Mikulově. Dokumentace je součástí celorepublikového projektu zpracování kompletní elektronické databáze českých a moravských židovských hřbitovů. V roce 2005 byly provedeny překlady epitafů na cca 200 náhrobních kamenech.

Probíhala dokumentace díla významného architekta židovského původu Maxe Fleischera.

EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Publikace

Nákladem 1 000 ks vydalo RMM publikaci *Jews in Mikulov*, jejíž českou verzi v předchozím roce ve spolupráci se Židovským muzeem v Praze redakčně zpracovalo a vydalo pod názvem *Židé v Mikulově*. Publikace byla realizována za podpory Nadačního fondu obětem holocaustu. (texty – Dana Veselská, Stanislava Vrbková, překlad – Jan Richter)

Koncem roku byl nákladem 700 ks vydán sborník Regionálního muzea v Mikulově RegioM 2005. Texty jednotlivých článků jsou umístěny na webových stránkách RMM, stejně jako v případě předchozího ročníku sborníku.

RMM spolupracovalo s Obecním úřadem Sedlec u Mikulova na realizaci publikace Sedlec u Mikulova – 700 let. (Milada Rigasová, Petr Macháček)

Články

Do Přehledu výzkumů za rok 2004 byla předána zpráva o záchranném archeologickém výzkumu realizovaném v Mikulově v červnu až říjnu 2004 při stavbě čtyř bytových domů na Brněnské ulici, o archeologickém dohledu při opravě kanalizace na nádvoří mikulovského zámku a výsledcích povrchového sběru provedeného v roce 2004 na lokalitě Mikulov – pod Mušlovem. (Petr Kubín)

Koudela, M. 2005: Mikulovský kostel sv. Václava ve světle nejstarších listin. RegioM 2005, 34–45.

Kubín, P. 2005: Některé dosud nepublikované antické nálezy z archeologické sbírky Regionálního muzea v Mikulově. RegioM 2005, 46–54.

Macháček, P. 2005: Mimořádný výskyt bahňáků na Nesytu v roce 2004. RegioM 2005, 4–10.

Macháček, P. 2005: Vliv absence rybí obsádky na ptactvo Zámeckého rybníka v Lednici. CREX – Zpravodaj Jihomoravské pobočky ČSO 25, 105–108.

Pokorný, P. 2005: Nový přírůstek do entomologických sbírek Regionálního muzea v Mikulově. RegioM 2005, 11–21.

Rigasová, M. 2005: Příběhy památných stromů. Zpravodaj Městského úřadu Mikulov

Rigasová, M. 2005: Flóra a fauna Hustopečska. Almanach Klubu historie a vlastivědy Hustopeče 2005.

Richter, J. 2005: Max Fleischer. RegioM 2005, 116–118.

Ostatní

RMM realizovalo dotisk fotografického leporela „Věk lovců a mamutů – archeologická expozice Dolní Věstonice“ v nákladu 2 000 ks, které bylo vydáno v roce 2004 (spolupráce s Archeologickým ústavem ČSAV Brno).

NÁVRHY A REALIZACE PROJEKTŮ – GRANTOVÁ ČINNOST

Dokumentační středisko moravského židovství realizovalo projekt Rozšíření vzdělávacích aktivit při expozici v mikulovské synagoze v sezóně 2005, na který byl získán finanční příspěvek z Nadačního fondu obětí holocaustu v maximální možné výši 50 000 Kč. Součástí projektu bylo vydání publikace Jews in Mikulov, zajištění koncertu z díla židovského autora a koncertu jidiš písní, uskutečnění zápůjčky sbírkových předmětů pro expozici v synagoze a zajištění cyklu přednášek s židovskou tematikou. Projekt byl úspěšně realizován a byl ukončen závěrečnou zprávou a vyúčtováním.

RMM získalo dotaci z prostředků Ministerstva kultury ČR v rámci programu ISPROFIN na restaurování čtyř barokních obrazů a renesančního oděvu. Výše příspěvku činila 235 tis. Kč.

Dokumentační středisko moravského židovství podalo v roce 2005 žádost o grant z Nadace Židovského muzea v Praze ve snaze získat finance na zabezpečení kulturních akcí souvisejících s projektem Rok s židovskou kulturou. K účasti na něm bylo vyzváno pražským židovským muzeem. Z Nadace Židovského muzea získalo finanční příspěvek 25 000 Kč oproti 50% krytí ze strany regionálního muzea.

Regionální muzeum v Mikulově podalo žádost o grant z finančních mechanismů EHP/Norska. Žádost byla zpracována Regionální rozvojovou agenturou, nezbytný překlady

Regionální muzeum v Mikulově usiluje o mezinárodní spolupráci také na poli výtvarného umění a již před lety navázalo spolupráci s Wiener Kunstschule. Na fotografii je výstava prací studentů této rakouské školy, které byly vytvořeny během pobytu mladých umělců v Mikulově. (foto Milan Karásek, Regionální muzeum v Mikulově)

do anglického jazyka byl proveden v rámci RMM. Projekt je zaměřen na restaurování nejponičenějších a rozpadajících se prvků sochařské a kamenné výzdoby zámku a řeší restaurátorské a stavební práce, jejichž cílem je zlepšení stavebně-technického stavu dotčených objektů. Předmětem projektu je restaurování plastik a kamenné výzdoby na Čestném nádvoří při vstupu do zámku a oprava fasád tohoto nádvoří, dále zahrnuje restaurování kašny na II. nádvoří a restaurování kašny pod západní terasou. Předpokládané celkové náklady na uvedené práce budou činit 10 600 tis. Kč.

ODBORNÁ KNIHOVNA, FOTOARCHIV A SPISOVNA

V knihovním fondu RMM, zaměřeném vedle vzdělávací literatury na literaturu regionální, vinařskou a judaica, bylo na konci roku 2005 evidováno 29 514 knihovních jednotek. Přírůstek za rok 2005 činil 185 knihovních jednotek. Všechny přírůstky byly řádně zapsány do přírůstkového seznamu, zkatalogizovány a uloženy.

Zabezpečení výpůjček, prezenčně i formou meziknihovní výpůjční služby, probíhalo plynule dle potřeb uživatelů (celkem 78 registrovaných uživatelů).

NÁVŠTĚVNOST MUZEA V ROCE 2005

Regionální muzeum v Mikulově v roce 2005 navštívilo 48 230 platících návštěvníků (srov. s rokem 2004 - 50 215, tj. 96,05 %)

- Expozice - zámek: 21 423 návštěvníků (srov. s rokem 2004 - 21 871, tj. 97,95 %)
- Synagoga: 7 084 návštěvníků (srov. s rokem 2004 - 6 951, tj. 101,91 %)

- Expozice Věk lovců a mamutů v Dolních Věstonicích: 19 504 návštěvníků (srov. s rokem 2004 – 21 048, tj. 92,66 %)
- Památník bratří Mrštíků v Divákách: 219 návštěvníků (srov. s rokem 2004 – 345, tj. 63,48 %)

Kromě platících návštěvníků navštívilo prostory RMM v roce 2005 cca 19 300 dalších osob při společenských akcích, vernisážích výstav, koncertech a krátkodobých pronájmech nebytových prostor (srov. s rokem 2004 – 16 120 osob).

V roce 2005 navštívilo Regionální muzeum v Mikulově celkem cca 67,5 tis. osob (srov. s rokem 2004 – 66,3 tis. osob, tj. cca 102 %).

OPRAVY A ÚDRŽBA OBJEKTU

V roce 2005 se muzeu podařilo získat dotace z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón ČR ve výši 250 tis. Kč. Z těchto prostředků byla opravena fasáda bytového domu na ul. Brněnská 9 (celkové náklady 699 807,50 Kč) a byly provedeny stavební úpravy podkroví v témže domě (celkové náklady 350 391,50 Kč).

Nákladem 2 105 982 Kč byly opraveny fasády II. nádvoří zámku.

Prostora v prvním podlaží udírenské věže, která dosud sloužila jako sklad, byla upravena na expoziční prostor (celkové náklady 26 812 Kč).

Nákladem 25 274 Kč byla provedena izolace odvodňovací jámy v zámeckém parku, odkud docházelo k zatékání dešťové vody do objektu budovy ZUŠ sousedící se zámeckým areálem.

Z důvodu porušení a následného propadnutí dešťových kanalizačních trub na hlavním nádvoří musela být provedena jejich výměna (celkové náklady 12 424 Kč).

Bylo kompletně zrekonstruováno stávající sociální zařízení umístěné v podkroví nad kancelářemi (celkové náklady 121 168,50 Kč). Také v sociálním zařízení příslušejícím k pokladně RMM byly provedeny nezbytné opravy (celkové náklady 57 661 Kč).